

یادداشت

بازار ارز در آستانه کمبود مزمن

محمد حقگو؛ بازار ارز ایران دیگر در فاز «نوسان» نیست؛ برخی نشانه‌هایی گویند فاز «کمبود مزمن ارز» جدی‌تر شده است. این تفاوت کوچک‌اواژگانی، معنایی بزرگ دارد؛ در بازار نوسان، سیاست می‌تواند قیمت را امپار کند؛ در بازار کمبود، قیمت با اضطراب تعیین می‌شود. اظهارات اخیر یک عضو کمیسیون اقتصادی مجلس که از کاهش شدید درآمدهای دولت‌وافت‌ذخایر ارزی بانک مرکزی خبر داده، در کنار گفته‌های یک کارشناس اقتصادی درباره قفل شدن درآمدهای نفتی و «اعتصاب ارزی» شرکت‌ها، تصویر نگران‌کننده‌ای از پشت‌صحنه بازار ارز ترسیم می‌کند؛ تصویری که نشان می‌دهد موتور عرضه عملاً خاموش شده است. در حالی که سمت‌و‌ار دات عملاً رها و آزاد گذاشته شده، سمت عرضه به واسطه قفل شدن ارزهای نفتی و توقف عرضه از سوی بخشی از شرکت‌ها، دچار اختلال جدی است. نتیجه این ناترازی به روشنی در تالار دوم معاملات دیده می‌شود؛ جایی که متوسط عرضه تنها حدود یک سوم تقاضاست. این نسبت، نه یک عدد عادی که نشانه ورود بازار به فاز کمبود مزمن است. در چنین شرایطی، حتی سیاست‌های انقباضی بودجه نیز نه تنها کمکی به ثبات نمی‌کنند، بلکه با تشدید فشار بر معیشت و افزایش نااطمینانی، تقاضای احتیاطی برای ارز را بالا می‌برند. حذف ارز ترجیحی، افزایش هزینه‌وار دات و جهش تورم خوراکی‌ها، ریا ل را از «پول» به «ریسک» تبدیل کرده و هجوم به دارایی‌های امن را تشدید کرده است. وقتی بانک مرکزی از کافی برای مداخله پایدار ندار و بخش خصوصی نیز به دلیل بی‌اعتمادی یا انتظار برای تغییرات مدیریتی، عرضه را به تعویق می‌اندازد، بازار ساز عملاً از بازی خارج می‌شود. در این وضعیت، نرخ‌ها دیگر نتیجه سیاست نیستند؛ بازتاب اضطراب‌رند. پیام‌روشن این تحولات آن است که اگر قفل درآمدهای ارزی باز نشود، اعتماد به چرخه عرضه بازنگر ددو سمت تقاضا نیز به‌طور هوشمندانه مدیریت نشود، بازار ارز وارد دورهای می‌شود که در آن دلار سقف ندارد؛ فقط آستانه دارد. دورهای که هر شوک کوچک می‌تواند جهشی بزرگ بسازد و هزینه آن، مستقیماً بر دوش معیشت مردم می‌نشیند.

توصیه همزمان برای یارانه ۱۰ میلیونی

محمد جواد آذری جهری وزیر پیشین ارتباطات در یادداشتی نوشت: رئیس‌جمهور محترم البته به‌طور ضمنی خبر خوبی هم دادند که عزم کرده‌اند. ارز ۲۸۵۰۰ کالا‌های اساسی را حذف و یارانه را به سمت مصرف‌کننده بیاورند. این اقدام خوبی است، ر انتی از جیب رفقا و نور چشمی‌ها به جیب مردم. اگر این اقدام را واقعاً انجام دهند، هر ایرانی سالانه حدود ۹ میلیون تومان از دولت دریافت خواهد کرد و البته این نباید به نرخ ریا ل بماند، بلکه باید بر اساس نرخ دلار به‌روز شود تا به‌سر نوشت یارانه ۴۵ هزار تومانی گرفتار نشود. از سوی دیگر رسایی نماینده مردم تهران در صحن علنی مجلس از پیشنهاد برگزاری رفراندوم برای پرداخت یارانه مستقیم به مردم خبر داد. وی گفت: بیش از ۱۱۰ نماینده طرح برگزاری رفراندوم درباره نحوه پرداخت یارانه را ثبت کرده‌اند. موضوع این رفراندوم آن است که یارانه به‌صورت مستقیم به حلقه آخر این زنجیر یعنی مردم پرداخت شود و دلالی‌ها و رانت‌خوری‌ها پایان پذیرد. مطابق بررسی‌ها در این صورت مبلغ یارانه به‌هر نفر در ماه ۱۰ تا ۱۵ میلیون تومان می‌شود.

تکذیب شایعه حذف وام ازدواج در بودجه

خبر حذف وام ازدواج آن قدر مهم بود که بانک مرکزی در کمتر از چند ساعت برای روشن شدن اذهان عمومی وادار به واکنش می‌شود. پس از انتشار شایعه حذف وام ازدواج در سال ۱۴۰۵، بانک مرکزی در کمتر از چند ساعت واکنش نشان داد و اعلام کرد که پرداخت وام ازدواج ادامه خواهد داشت و تصمیم‌گیری نهایی درباره سقف و میزان تسهیلات به هیئت عالی بانک مرکزی محول شده است. به گزارش فرا و، مشخص نبودن ردیف تسهیلات ازدواج، فرزندان وری وودیعیه مسکن در لایحه بودجه ۱۴۰۵ باعث شده رسانه‌ها از حذف این مدل وام‌ها برای سال آینده خبر دهند. در همان ساعات ابتدایی روز یک‌شنبه هفتم دی خبری روی خروجی سایت بانک مرکزی قرار گرفت تا خیال عروس و دامادها و متقاضیان تسهیلات ازدواج در سال آینده راحت شود. با این حال نباید فراموش کرد تسهیلات قرض الحسنه از جمله تسهیلات ازدواج جزو وام‌های مورد علاقه بانک‌ها نیست. در ماهی که از سال می‌گذرد، فقط ۴۸ درصد متقاضیان وام ازدواج دستشان به تسهیلات ۳۰۰ یا ۳۵۰ میلیونی رسیده است.

حذف وام ازدواج از کجا شروع شد؟

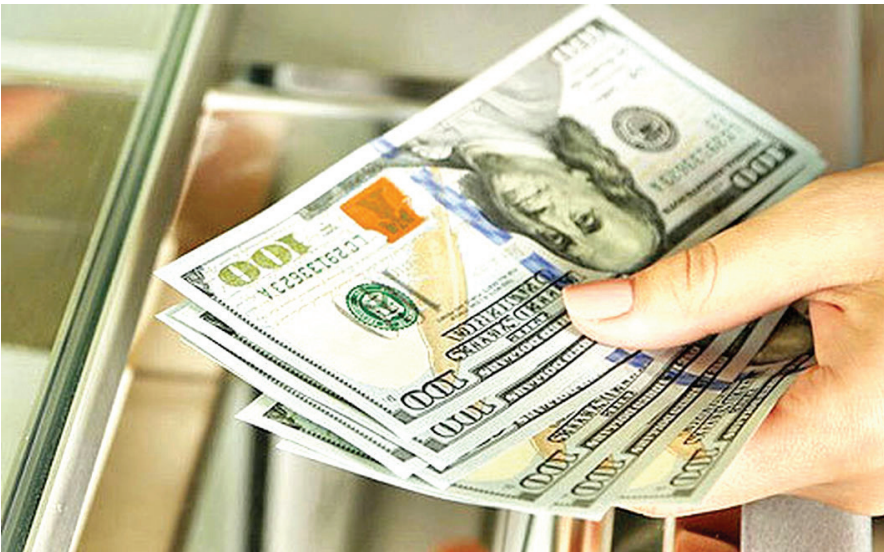
وام ازدواج در سال‌های گذشته حداقل در قالب تسهیلات قرض الحسنه در متن قانون پایبوست‌های بودجه به چشم می‌خورد. همین اقدام کمک می‌کرد متقاضی وام ازدواج مطمئن باشد بودجه تسهیلات مشخص است.

با این حال لایحه بودجه ۱۴۰۵ نشانه‌ای از تسهیلات ازدواج، فرزندان وری وودیعیه مسکن ندارد. رسانه‌ها این غیبت را به عنوان حذف وام ازدواج تیر کردند.

حتی در یکسری از رسانه‌ها به صراحت از حذف قطعی وام ازدواج طبق لایحه ۱۴۰۵ صحبت شده و بلافاصله در شبکه‌های اجتماعی شاهد واکنش‌های

سوز زمستانی دلار

دلار ۱۴۰ هزار تومانی؛ حاصل یک روند تدریجی، نه جهش ناگهانی

سنگین و منابع مبهم، انتظارات توری را تشدید کرده و تقاضا برای دارایی‌های پوشش‌دهنده ریسک را افزایش می‌دهد. در چنین شرایطی، حتی بدون شوک خارجی، دلار به‌طور طبیعی در مسیر صعودی قرار می‌گیرد.

نااطمینانی‌های مزمن؛ سوخت دایمی بازار

ابهام در سیاست‌های اقتصادی، بی‌ثباتی مقررات تجاری و نبود افق روشن در روابط خارجی، همگی باعث شده‌اند خانوارها و فعالان اقتصادی به حفظ ارزش دارایی‌های خود بپردازند. این نااطمینانی‌ها هر اصلاح قیمتی در بازار ارز را به فرصت خرید تبدیل می‌کند و اجازه نمی‌دهد روند صعودی به‌سادگی متوقف شود.

چه باید کرد؟

کارشناسان بر این باورند که کنترل پایدار بازار ارز نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات همزمان است:

- اصلاح سیاست‌های ارزی و شفاف‌سازی در صدور کارت‌های بازرگانی و ثبت سفارش‌ها
- افزایش عرضه مؤثر ارز از طریق بهبود وصول درآمدهای نفتی و غیرنفتی
- بازنگری در سیاست‌های بودجه‌ای برای کاهش کسری و مهار پایه پولی
- مدیریت فعال انتظارات و پرهیز از سال‌پیام‌های متناقض به بازار
- محمد بیات، کارشناس اقتصادی، تأکید می‌کند که آرامش مقطعی بازار ارز ممکن است، اما آرامش پایدار تنها با اصلاح همزمان این متغیرها به دست می‌آید.
- در مجموع افزایش نرخ دلار تا محدوده ۱۴۰ هزار تومان را باید نتیجه یک روند دانست، نه یک حادثه. ترکیب سیاست‌های ارزی ناکارآمد، اختلال در چرخه تجارت خارجی، کاهش عرضه مؤثر ارز، کسری بودجه مزمن و ضعف در مدیریت انتظارات، شرایطی ایجاد کرده که رشد نرخ ارز برای بازار قابل پیش‌بینی شده است.
- تا زمانی که این عوامل به‌صورت همزمان اصلاح نشوند، دلار همچنان یکی از اصلی‌ترین پناهگاه‌های توری باقی خواهد ماند و هر افت قیمتی، بیشتر به‌عنوان فرصت خرید تلقی می‌شود تا نشانه‌ای از بازگشت ثبات به بازار ارز.

محدودیت‌های تولید ناشی از کمبود

خوراک، با کاهش درآمدرزی مواجه شده است.

این کاهش در حالی رخ داده که صنایع معدنی و صادرکنندگان خرد نیز بخش عمده ارز خود را در چرخه‌های غیررسمی یا توسعه‌ای مصرف می‌کنند و کمتری به بازار رسمی تزریق می‌شود. حاصل این وضعیت، کوچک شدن عرضه مؤثر ارز و افزایش وزن بازار غیررسمی در تعیین قیمت‌هاست.

سیاست‌های ارزی؛ وقتی بازگشت ارز کند می‌شود

اجرای سیاست‌هایی مانند ترخیص ۱۰-۹۰ درصد الزام بازگشت

کامل ارز صادراتی، باعث شده بخشی از ارز حاصل از صادرات با تأخیر یا خارج از چرخه رسمی به اقتصاد بازگردد. این وضعیت، عرضه ارز در سامانه‌های رسمی را کاهش داده و به رشد بازارهای غیررسمی دامن زده است.

همزمان، تسهیل واردات مرزی و ته‌لنجی، هر چند با هدف رونق اقتصادی مناطق مرزی صورت گرفته، اما به دلیل اختلاف نرخ‌ها و ضعف نظارت، به تقاضای غیرشفاف ارز افزوده است. مجموع این عوامل، فشار مضاعفی بر بازار آزاد کرده است.

پیام‌های سیاست‌گذار و نقش انتظارات

بازار ارز ایران بیش از آن که به داده‌های آماری واکنش نشان دهد، به پیام‌ها حساس است. تأکید مکرر بر کاهش درآمدهای نفتی یا محدود بودن منابع ارزی، حتی اگر با نیت شفاف‌سازی بیان شود، در فضای توری به‌عنوان سیگنال کمبود ارز تلقی می‌شود.

این پیام‌ها انتظارات توری را تقویت و دلار را به دارایی جذاب‌تری برای پوشش ریسک تبدیل کرده است. در چنین فضایی، تقاضای احتیاطی برای ارز افزایش می‌یابد؛ تقاضایی که لزوماً به مصرف واقعی ختم نمی‌شود، اما فشار قیمتی ایجاد می‌کند.

خنثی بودن بازار ساز

در دوره اخیر، مداخلات بانک مرکزی عمدتاً معطوف به کاهش شتاب نوسان بوده است، نه تغییر مسیر قیمت. این رویکرد، اگرچه مانع از جهش‌های ناگهانی شده، اما پیام ضمنی آن برای بازار روشن است: سیاست‌گذار قصد بازگرداندن نرخ‌ها به سطوح پایین‌تر را ندارد.

این برداشت، انتظارات افزایشی را تثبیت و دلار را به پناهگاه توری تبدیل کرده است؛ پناهگاهی که در کنار طلا و سکه، مقصد بخشی از سرمایه‌های سرگردان شده است.

کسری بودجه؛ موتور پنهان تورم

کسری بودجه مزمن دولت یکی از عوامل بنیادین افزایش نرخ ارز است. وقتی بازار نسبت به پایداری منابع مالی دولت اطمینان ندارد، افزایش پایه پولی و فشار توری را پیش‌خور می‌کند. ارائه لوایح بودجه با هزینه‌های

روایت عجیب عضو کمیسیون برنامه و بودجه از لایحه بودجه ۱۴۰۵

لایحه بودجه ۱۴۰۵، ۴۱ درصد انبساطی است!

نماینده مردم تربت حیدریه در مجلس شورای اسلامی با انتقاد شدید از محتوای لایحه بودجه ۱۴۰۵، تأکید کرد که برخلاف ادعاهای مطرح‌شده، این بودجه انقباضی نیست و با بازی با اعداد تنظیم‌شده و نه تنها موجب کنترل تورم نخواهد شد، بلکه در تضاد آشکار با اهداف برنامه هفتم توسعه قرار دارد. به گزارش خانه ملت، محسن زنگنه در تذکر شفاهی خود در جلسه علنی امروز مجلس شورای اسلامی، با سلام به ملت ایران و نمایندگان، خطاب به رئیس‌جمهور گفت: افرادی که این متن‌ها را برای شما نوشته‌و توضیحاتی درباره بودجه ارائه کرده‌اند، یا بودجه را نخوانده‌اند یا آگاهانه به شما به عنوان رئیس‌جمهور خیانت کرده و به‌شعور ملت ایران توهمین نموده‌اند. وی با رد ادعای انقباضی بودن بودجه افزود: برخلاف آنچه گفته می‌شود، بودجه انقباضی نیست و صرفاً با اعداد بازی شده است. اگر اعتبار جمعی خرجی که هر سال در بودجه درج می‌شود به‌سر جمع بودجه کل کشور اضافه شود، بودجه امسال ۴۱ درصد رشد دارد. این بودجه انقباضی نیست، بلکه شعار انقباضی بودن آن برای پیشبرد اهداف همان افرادی است که این متن‌ها را برای شما نوشته‌اند.

نماینده مردم تربت حیدریه ادامه داد: جناب رئیس‌جمهور، شما دولت را کوچک نکرده‌اید، بلکه منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی، فروش اموال تملیکی، فروش مستغلات و حتی ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی را که مجموع آن در بودجه سال جاری حدود ۳۴۰ هزار میلیارد تومان بوده، به‌صفر

رسانده‌اید. این چه نوع کوچک‌سازی دولت است؟ زنگنه افزود: شما می‌فرمایید املاک را بفروشیم و پروژه‌ها را پیش ببریم، در حالی که همه این اعتبارات در بودجه سال آینده صفر شده است. وی با اشاره به آثار توری لایحه بودجه گفت: به شما گفته‌اند این بودجه تورمز نیست، در حالی که معاون شما در صدا و سیما تورم بیش از ۴۰ درصد را پیش‌بینی می‌کند. افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده، افزایش نرخ پایه محاسبه حقوق ورودی، حذف ارز ترجیحی بدون هیچ برنامه‌ای، افزایش قیمت انرژی، افزایش ۵۵ درصدی مالیات مشاغل و بخش خصوصی، در کنار چاپ ۹۴۰ هزار میلیارد تومان اوراق و پذیرش جهش نرخ ارز برای سال آینده؛ دیگر چه باید در بودجه وجود داشته باشد تا آن را تورمز بنامیم؟ این نماینده مجلس ادامه داد: مشاوران شما معتقدند قیمت ارز باید متناسب با تورم افزایش یابد؛ یعنی افزایش حدود ۴۰ درصدی نرخ ارز تا پایان سال آینده. مشاوران شما و متون سخنرانی‌تان معتقدند باید قیمت‌ها را کاهش

دهم